

פולה בן-גוריון (במשפט אייכמן)
עינה של פקידה

ל-750 מניות של חברת הולגיס ההולנדית להשקעות. לכאורה לא היה שום דבר מיוחד בהזמנה. מניות אלה ערכן האמיתי הוא 10 לירות סטרלינג. כלומר, לפני הסיחות ערכן היה שבעים לירות ישראליות כל אחת.

שתי התימות יקרות. המיוחד בזה הזמנתו של האיש האלמוני היה, שהוא ביקש לרשום את הקניה על שמה של הגברת פולה בן-גוריון. פולה בן-גוריון לא עסקה עד אז בקניית מניות בסניף זה של הבנק, והשמועה עשתה לה כנפיים בכל המחלקות. כאשר שילם האלמוני את מחיר הקנייה, שכלל גם את חמשת אלפי הלירות עבור מניות ההולגיס צמודות-המטבע-הזר, הגיח על שולחן הפקידה במחלקת נירות הערך צירוף ציקים ביניהם אחד של בנק ישראל לפקידת דויד בן-גוריון.

בצד האחורי של הצ'ק, זה מעל זה, התנוססו התימותיהם של פולה בן-גוריון ודויד בן-גוריון. הוא עבר מיד ליד בין פקידיו הבנק, כשאחד הפקידים, אספן התימות, הצטער בקול: "תבל שאין לי סכום כזה. הייתי מחליף את הצ'ק, ומוסיף אותו לאוסף!"

פקיד אחר של המחלקה היה ריאלי יותר. מיד בשומעו את ההזמנה, טילפן לחבריו, יעץ להם להשקיע כל סכום שבזיהם ב-מניות הצמודות לדולר. כעבור פחות משלושה שבועות, ב-9 בפברואר, הודיע שר האוצר על הפיחות. הפקיד וידידיו הרחיחו סכום ניכר.

מדיניות

מה אמר שאנדרלי?

הידיעה בניו-יורק היתה מוזעזת ממש. נציג הפליין שם אמר, לדברי הידיעה, כי מאות יהודים אלגיריים יוצאי להורג ברצועת סאלגיריה תזכה לעצמאותה. לפי קול ישראל, ששידר את הדבר כיודיעה מרכזית, אמר כי "שש מאות הם מספר קטן".

המפלא הוא כי דברים אלה יצאו, לפי הידיעה, דווקא מפיו של עבד אל-קאדר שאני דרליי, כי קשה לתאר אדם מתון יותר מזה. בעל החיוך הניצח, שעשה רבות לקיום הקשרים בין הפליין וגופים יהודיים וישראלים. אם אמר הוא כי יוצאו להורג לפחות 601 יהודים אלגיריים, מה יגיד איש כמו מוחמד בן-בלה?
אלא שכל הידיעה היתה מצוצה מן ה"אצבע" — אותה אצבע הבוהשת בקירית התעמולה הציונית.

חומר למען השנור. שאנדרלי רואי בתחנת-שידור אמריקאית. עתונאי האיום אוהבים את שאנדרלי, מרבים לראיין אותו. כי שאנדרלי הוא מדינאי צנוע ושקט, הידוע כדוגל בקשרים הרוקים בין אלגיריה החופשית וצרפת. במשך שנים קיים מגע עם הקונגרס היהודי העולמי באמצעות ג'ו גולן, ובקונגרס היס'טכונגי האחרון ב-1957 פירצה אף היה הדמות המרכזית. במרוצת השנים קיים סיחות ארוכות וגלויות עם נציגי הוועד הישראלי למען אלגיריה החופשית, ואף הסתמך על פרסומיו.

באותו ראיין, נשאל שאנדרלי אם ממ'שלת אלגיריה החופשית תעמיד, כאשר תגיע לשלטון, את רוצחי האר-אח'אס למשפט על מעשיהם. התשובה היתה מובנת (המשך בעמוד 6)

במדינה

העם

ירידת המזרח

הגמל המעופף הוא סמל נאה. אך היו ימים כאשר היה יותר מזה. הוא סימל רעיון חיובי עמוק. יריד המזרח היה ביטוי מוחשי של רעיון זה.

הגמל הוא סמל המזרח. הכנפיים מכמלות את השאיפה להמריא ולהגביה עוף. הגמל המעופף ביטא את תקתת היישוב העברי בארץ-ישראל לשמש גשר בין המזרח העתיק והטכניקה של המערב — לעורר את המזרח מתרדמתו, להחזיר בו דינאמיזם, תנופה ומעוף.

יריד המזרח המקורי נועד לעזור במימוש רעיון זה. באותם הימים לא היה היישוב העברי אי מנותק בים ערוב. גבולות ה"ארץ היו פתוחים לרווחה, סחורות היישוב חדרו לכל פינות המרחב, נמכרו בקאהיר, בדמשק ובבגדאד. סוהרים מצריים ולבנוניים לא התביישו לבוא לתל-אביב, לראות את היריד ולקשור קשרים מסחריים.

יריד בני מזרח. מאז זרמו מים רבים בירקון, בין מיגרשי יריד המזרח האחרון ומיגרשי יריד המזרח החדש, שנפתח ה"ש" בוע (ראה עמוד 15). במשך תקופה קצרה הגיע הרעיון המזרחי לביצוע ממשי. כאשר הטילו הגרמנים והאיטלקים מצור על ה"מרחב, בימי מלחמת-העולם השנייה, קמה בקאהיר ועדה בריטית לאירגון כלכלה מ"ר הבית. ועדה זו יאחדה את משק כל ארצות המרחב, ובכללן ארץ-ישראל, הפכה אותו יחידה אחת. היו אלה ימי פריחה כלכלית ליישוב העברי — ופריחה זו יצרה את ה"בסיס המשקי לעצמאותו.

למחרת היום פרצה מלחמת-החלוקה. הערבים הטילו מצור כלכלי ומדיני על מדינת ישראל החדשה. הרעיון המזרחי שקע בארץ. יריד המזרח החדש מדגים נציאות חדשה זו: יש בו יריד, אך אין בו זכר למזרח. מכל דגלי המרחב, מתנוסס בשערי היריד רק דגל אחד: הדגל האדום של תורכיה. בעל הסהרון והכוכב הבורדו. הגמל המעופף הוא סמל השייך לעבר — ואולי לעתיד. סמל ההתה היא המיסטר — מטוס-הקרב שנולד במערב.

נסיעות

ניידות בטחונית

מעולם לא היה בטחון ישראל כה נייד כמו השבוע. היתה לו משיכה פתאומית — אך כובנת — לעיר האורות, פאריס. מר בטחון בכבודו ובעצמו, סגן שר-הבטחון שמעון פרס, הרגיש במשיכה זו. הוא נסע לפאריס.

באותו מועד עצמו תקפה משיכה זו את מ"ס' 2 (או מ"ס' 3 — הדבר לא הוברר) במערכת הבטחון. הרמטכ"ל, רב-אלוף צבי צור, נסע לביקור קצרצר לפאריס. הכרזת הובר: הביקור הוא פרטי.

גם זה לא הספיק. מנהל משרד-הבטחון, אשר ב'נתן, הרגיש בקדחת-הנסיעה. הוא עלה על המטוס הראשון לרומא.

וכאשר בטחון-ההתה נוסע — מה יעשה בטחון-העבר? שר-ההקלאות משה דיין, רמט"ל מיבצע סיני נזכר בפאריס ונפגע. הוא מיהר לעלות למטוס, נסע לצרפת ול"כמה ארצות אירופיות אחרות. המטרה הי מוצהרת: לפגוש כמה ידידים מימים עברו. לכל הנסיעות המקיפות האלה אין, כמור בן, כל סיבה מדינית או בטחונית. הכרזו שמעון פרס עצמו: "לא חל שום שינוי ביחסי ישראל-צרפת. כל הבעיות מתיישבות באופן יידיותי".

היתה זאת הפעם הראשונה שמישהו שמע מפ"ס פרס כי יש בכלל בעיות.

ראש הממשלה

מניות צמודות לדולר

המסחר במניות הפך להיות צורה נפוצה של השקעת כספים בישראל. אם עד כה עסקו בכך רק סוחרים ממוחלים, הוכיח הפיחות כי העיסוק במניות עלול להיות דרך בטוחה לשמור על ערך הכסף. עובדה זו היתה ידועה גם לפני הפיחות, ומשפחות רבות החלו לעסוק בסוג זה של מסחר.

בין המשפחות שהחלו בכך היתה גם מש' פחת דויד בן-גוריון. ב-1957 לחודש ינואר, 20 ימים לפני הפיחות, נכנס לסניף הבנק לחרושת ומסחר, בחוב אלבני בתל-אביב, אדם שהודיע כי הוא רוצה לקנות מניות. הוא הזמין מניות מסוגים אחדים, אך את עינה של הפקידה צדה במיוחד הזמנתו

היא שונה. היא מיוחדת במינה

כ"ד המלך

לידו

20 ט"ג. "BLENDED" פילטר

היא ...

"BLENDED"

תוצרת דובק - ערבות לטיב

פרסום ריו יענסון

פקידים!
תלמידים!
סטודנטים!
הרשמו עוז היום לקורס החדש ל"קצרנות

קצרנות
עברית /או אנגלית
(שני חודשים, פעמיים בשבוע)
ב.אולפן גר"ג (GREGG).
המנהל: ח. בר-קמא (קמפינסקי)
תל-אביב: רחוב גורדון 5.
חיפה: כביית-הספר, במעלה,
רחוב שמריהו לוי 30.
ח צ ל ח ה מ ו פ כ ח ת !

חליפות הריון
בגדים מיוחדים

תאם

ת"א שדר מסדיק 19
אולפון 62 19 13 12

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי המערכת והמנהלה: תל-אביב, גליקסון 8, טלפון 226785, ת.ד. 136 • מען מברקי: עולמפרס • דפוס משה שהם בע"מ, ת"א. פון 6 • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.